

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 69

СЕРПЕНЬ • AUGUST 2017 • Nr. 16 (2972)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

XI

ПАСХАЛЬНИЙ ВИМІР УСПЕННЯ БОГОРОДИЦІ

Празник Успення Пресвятої Діви Марії – це не лише привід для роздумів про таїнство смерті Богородиці, а й велика нагода пригадати ким є Богоматір в очах Господа і для кожного християнина. Як часто в подячних піснях Акафісту до Богородиці чуємо: «Радуйся, започаткування чудес Христових», «Радуйся, бо через Тебе пекло опустіло», «Радуйся, ключе, що райські двері відмикає». А у стихирах Молебню до Пресвятої Богоматері всі парафіяни разом з церковним хором суголосно найменують Непереможну Владичицю «скитальців потіхою», «горою, тінню сповитою». Як спричинилася Пречиста Діва Марія до того, щоби бути уславленою такими словами? Про літургійно-богословський вимір Успення спілкуємося з викладачами Українського католицького університету.

▼ Продовження на 2 стор.

Фреска у візантійському каноні в римо-католицькій замковій каплиці св. Трійці в Люблині (Польща), 1420 рік. Авторами є група живописців тодішньої української мистецької школи з Волині, головний художник – Андрій. За деякими дослідженнями ідеться про Андрія Рубльова (1360–1428). «Він походить з Волині, вчився в Києві, а працювати йому довелося на чужині – в Польщі та Росії» (М. Брайчевський). На композиції зображено момент смерті Богородиці. Навколо неї – апостоли, святителі. Над тілом Богородиці в мандорлі з ангелами зображено Христа, що тримає її душу. Над Ісусом в хмарах – пророки та ангели. У верху композиції часто зображається Богородиця, що сидить на троні. Вона оточена мандорлою, яку підносять на небо ангели. Таким чином ми бачимо ще й сюжет вознесіння тіла Діви Марії. У пізніших композиціях (поч. XVIII ст.) у верхньому регістрі бачимо сцену Коронування Богородиці, що прийшла до нас із західної традиції. Внизу ікони часто зображається мініатюрна композиція відрубання рук Атонію Архистратигом Михаїлом. На задньому плані художник намалював характерну його епосі забудову. (Михайло Скоп, «HramLviv»)

XI

Івано-Франківськ, 2014 р. Отець В. Левицький виступає разом з «Дітьми Світла» та переможцями I, II та III фестивалю-конкурсу «3 пісню до Бога», який проходить щороку в Долині

МІСІЙНА ПІСНЯ

(Розповідь про себе отця Вітольда Левицького, співака від Бога, для Бога і для людей. Отець Вітольд є парохом церкви Серця Ісуса і Серця Марії в Долині. Запитання ставив Роман Крик)

КОРОТКА БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Народився отць Левицький 19.04.1950 р. в Івано-Франківській області, місто Долина. 1973 р. закінчив музичне училище ім. Д. Січинського, Івано-Франківськ. Певний час працював в музичній школі, спочатку у Вигоді, потім у Долині. Закінчивши Івано-Франківський Теологічно-Катехитичний інститут, 25 років тому став священником і парохом церкви Серця Ісуса і Серця Марії в м. Долина. З 1997 по 2005 рік очолював Долинський деканат. Зараз також є радником архієпис-

копа і митрополита Володимира Війтишина. Займається духовно-просвітницькою працею. Багато подорожує, співає духовні та патріотичні пісні. На парафії проводить різносторонню душпастирську діяльність. Шостий рік поспіль у вересні організовує фестиваль-конкурс української духовної сучасної пісні «3 пісню до Бога» ім. кардинала Мирослава Івана Любачівського. Чимало інформації про діяльність о. Вітольда можна почерпнути в соціальній мережі Фейсбук та YouTube (зокрема відео-кліпи та пісні отця)

▼ Продовження на 7 стор.

ПАСХАЛЬНИЙ ВИМІР УСПЕННЯ БОГОРОДИЦІ

**о. Олег Кіндій,
доктор патристичного
богослов'я:**

На перший погляд, празник Успення Пресвятої Богородиці – це подія смерті людини, смерті Марії, Матері Ісуса Христа. У давніх апокрифічних текстах смуток цієї події виражається зібранням на її похорон 11 апостолів, які молитовно, але водночас із заурою відпроваджували її в останню путь. Драматизм підсилює спроба чоловіка повернути гріб Марії під час похоронної процесії, яка йому не вдалася. Згідно з легендою, архистратиг Михаїл заступився за Марію, відрубавши зловмисникові руки. Опісля апостоли зцілили його, оскільки той щиро покаявся, навернувся і тут же став християнином. А також – запізнення на похорон апостола Томи. Тут проглядається певний паралелізм із тим, як «невірний» Тома із запізненням зустрівся з воскреслим Христом. До теми подібності між Пасхальними подіями й Успенням Богородиці ми ще повернемося.

Проте, з іншого боку, негативні драматичні моменти цієї події зараз-таки трансформуються у протилежні: тріумфує перемога над смертю, журбою, зневагою. Чоловік, який намагався осквернити тіло Марії під час похорону, навернувся; Тома, який запізнівся на цю подію, сповнився радості, бо не знайшов тіла Богородиці, і це стало знаком й доказом для решти апостолів, що вона від смерті

перейшла до життя не лише душею, але й тілом. Саме тому подія Успення Богородиці – це радісна подія, в ній продовжується пасхальна перемога над смертю та утверджується віра у воскресіння людини, оскільки апостоли, – а разом з ними і всі послідовники Христа – усвідомлюють, що «якщо ми з'єднані з ним подобою його смерті, то будемо з'єднані і подобою воскресіння» (Рим. 6, 5).

Сутєвих відмінностей між Католицькою і Православною Церквами щодо розуміння Успення Богородиці немає. Протестантські Церкви, за винятком, мабуть, Лютеранської та Англійської, в цілому уникають будь-яких особливих маріологічних акцентів, тобто спроб виокремити роль Марії в історії спасіння. Тут можна хіба додати, що на християнському Сході віра в те, що Христос взяв її до себе з душею і тілом знайшла яскраве відображення в гімнографії, іконографії та богослов'ї ще з IV століття – після Єфеського собору 431 р. На Заході постанови цього собору були сприйняті та підтримані, але не мали особливого відображення в щоденному благочесті християн протягом довгих століть. Середньовіччя і ранній ренесанс – час поширення марійського почитання, що стало частиною протестантської реформи нових часів. Лише у XX столітті, а точніше 1 листопада 1950 року, папа Пій XII в Апостольській конституції «*Munificentissimus Deus*» проголосив догму

про внебовзяття Марії «з тілом і душею до небесної слави». Крім того, це свято в Римо-Католицькому Костелі доповнене актом коронування Марії – наданням царського статусу, яким наділяє її Пресвята Трійця, що стало п'ятою таємницею славної частини молитви на вервиці.

Щоб зрозуміти Успення Марії, потрібно згадати його Пасхальний контекст. До речі, в багатьох Церквах візантійського обряду на це свято виносять плащаницю з тілом Марії. Ця плащаниця – пряме відображення плащаниці Ісуса Христа, який Своїм життям, стражданнями, смертю і воскресінням переміг сили гріха і смерті. Він, «воскреснувши з мертвих, вже більше не вмирає: смерть над ним більше не панує» (Рим. 6, 9). Щобільше, апостол Павло пояснює, що «коли ми віруємо, що Ісус умер і воскрес, тож так і тих, які поснули в Ісусі, Бог приведе з ним» (1 Сол. 4, 14). Саме в цьому листі до солунян Павло вживає термін «успення» як нове розуміння смерті, що не є остаточною реальністю життя людини, а лише перехідною, проміжною ланкою її життя. Подія воскресіння всіх людей пов'язана з другим приходом Ісуса Христа, як зазначено в цьому посланні і інших новозавітних текстах. Проте у випадку Марії діється щось унікальне. Вона померла, проте воскресіння відбувається не зі всіма людьми під час приходу Христа наприкінці світу, а відразу після смерті, в мо-

мент її Успення.

Унікальність Марії походить з її богоматеринства і дівичтва, чистоти (безгрішності) та святості. Вона після зустрічі з архистратигом Гавриїлом сповнюється благодаттю, яка після народження Ісуса нікуди не зникає. Марія сама інтуїтивно говорить про це своїй родичці Єлисаветі: «...Ось бо віднині убажатам тебе мене всі роди» (Лк 1, 48). Як Господь обрав її Матір'ю для Сина Божого, так само вирішив обрати для входу в Царство Боже відразу після закінчення її земного життя. Відтак вона є тою, що першою після Ісуса Христа увійшла в Царство Боже, стала ключем до раю, а також покровителькою і заступницею всієї Церкви, як прославленої, подорожуючої, так і терплячої.

Християнин під час святкування празника Успення Богородиці повинен, поперше, ще раз утвердитися у вірі в воскресіння людини. У закінченні земного життя Марія ще раз вказує на ціль і суть людського життя: увійти в Царство Боже не лише душею, але й повнотою свого ества, тобто з тілом. Воскресіння тіла акцентує на важливості нашого земного життя, важливості правильного поведіння з матеріальним світом, поведінкою нашого тіла, його стремління, можливостей і покликання. Вхідження в це Царство неможливе без глибокого і міцного зв'язку з Ісусом Христом, первістком воскресіння (1 Кор 15, 20).

По-друге, це зв'язок між кожною людиною і Марією.

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

У когось може закрастися думка, що воскресіння Ісуса Христа – це річ можлива лише тому, що Ісус був Богом, а отже, божественна природа «допомогла» людській природі Христа воскреснути. В особі Марії ми бачимо, що не лише богочоловік воскресає, але й Марія – така сама людина, як кожен із нас, – встає з мертвих. Вона випередила нас у воскресінні, але водночас залишається з Церквою і в Церкві. Вона не лише молиться за нас, але й дієво допомагає кожному, хто до неї прибігає.

І, по-третє, це свято припадає на кінець літа – час врожаїв, закінчення річного літургійного циклу. Воно для кожного з нас є нагодою призадуматися, які плоди ми приносимо у своєму житті. Чи той спосіб життя, який провадить людина, є дорогою до Царства Божого; чи сповнена вона спілкуванням з Богом, готовністю виконувати Його волю? Зрештою, чи людина готова до своєї смерті? Марія прожила дуже нелегке життя: від народження, дитячих сирітських років, заручин зі старцем Йосифом до народження Сина Божого, спостерігання за Його ростом, співстраждання з Ним біля хреста, до зустрічі з Ним після Його воскресіння, провідної ролі серед апостолів на початках зародження Церкви та останніх років земного життя. Вона змогла бути вірною Богові завжди. І може допомогти кожній людині звершити її покликання.

„ Марія є тою, що першою після Ісуса увійшла в Царство Боже, стала ключем до раю, а також покровителькою і заступницею всієї Церкви „

**Петро Сабат,
доктор літургійного
богослов'я:**

На жаль, не збереглося жодних відомостей про те, як довго Мати Божа перебувала на землі після Христового Вознесіння. Про те, коли, де і як вона померла Святе Письмо теж нічого не згадує. Підставою встановлення в Церкві свята Успення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці та Приснодіви Марії послужила священна традиція Церкви від апостольських часів, апокрифічні книги, постійна віра Церкви й одностайна

думка святих Отців і Вчителів Церкви першого тисячоліття християнства про те, що тіло Пречистої Діви Марії після смерті не зотліло, але разом із душею було взяте до неба.

Найдавніший твір, який свідчить про смерть Пресвятої Богородиці, у Західній Церкві відомий під назвою «Перехід Святої Марії», а на Сході його знають як «Слово на Успення Святої Богородиці Святого Йоана Богослова». Незважаючи на те, що його автор невідомий, а виникнення одні історички датують кінцем II чи початком III століття, а інші – аж кінцем VI,

цей твір описує подію Успення так: «Три дні перед смертю явився Пречистій Діви Марії архангел Гавриїл і звістив від її Сина Ісуса Христа час її переходу до вічності. Мати Божа висловила бажання, що хоче бути похована в Гетсиманії коло своїх батьків і свого Обручника Йосифа. На день смерті в чудесний спосіб зібралися в Єрусалимі апостоли, хоч були розсіяні по різних краях світу. Не було тільки апостола Томи. Сам Ісус Христос у супроводі ангелів і святих прийшов по душу своєї Пресвятої Матері. Апостоли при співі побожних гімнів на своїх

раменах занесли її тіло до гробу і три дні від нього не відходили. Третього дня прийшов здалека апостол Тома й дуже бажав ще востаннє поглянути на Пресвяту Богородицю. Коли ж гріб відкрили, то її тіла там уже не було, а тільки похоронні ризи. Тепер усі зрозуміли, що вона воскресла і з тілом та душею її взято на небо».

До сьогодні історички сперечаються про місце смерті Пречистої Діви Марії та про її гріб. Одні доводять, що вона померла в Єрусалимі, інші – в Єфесі, куди нібито її взяв зі собою святий євангеліст Йоан Богослов. В Єфесі досі

туристам показують дім, де, згідно з традицією, перебувала Божа Мати.

Із хрещенням Київської Русі в 988 році свято Успення почала святкувати й Київська Церква. І до сьогодні його відзначають усі Церкви Київської традиції.

Звичай благословляти зілля на свято Успення Пресвятої Діви Марії зародився в УГКЦ у XVIII столітті. Він був запозичений із літургійної традиції Західної Церкви. Освячене цього дня зілля використовують для помочі людям, тваринам і звірині.

**Підготувала Марія Всяка,
«Християнин і світ»**

ЦЕРКВА УСПІННЯ БОГОРОДИЦІ ПИРОГОЩІ

◀ Київ, Церква Успіння Богородиці на Подолі, стан сучасний, с-на Сергія Клименка

▶ Київ, Церква Успіння Богородиці на Подолі, стан на зламі XIX і XX ст.

Це от мабуть найбільш неоднозначний храм київського Подолу. Колись, проводячи екскурсію львів'янам, я навіть не знав що відповісти на їхні: «Яка краса. Що це за храм? Чому ми про нього нічого не чули?». Так це ж декорація... почав було я, але водночас і сам задумався – ну хіба це дійсно декорація? Так, історики від архітектури кричать, що це бутафорія, що потрібно було відбудувати у формах українського бароко, ну і т.д. Але ж храм все рівно гарний, ще й стоїть на автентичному фундаменті, а хіба для туристів є велика різниця в тому, як його реконструювали, крім того формально це найстарший храм Подолу, а ще перша церква у Києві, зведена із цегли (плінфи) без каменю.

Церква називається Богородиці Пирогощі (Пирогоща) ймовірно від назви візантійської ікони «Пірготісс» (віз. «вежа»), яку привезли із Константинополя, де вона зберігалася у вежі. Також існує версія, що храм звели купці, які торгували хлібом («пиріг» – хліб, «гощі» – купці).

Храм був збудований на Подільському торжищі. У письмових документах його будівництво згадується під 1132 роком, хоча деякі фахівці вважають, що храм на цьому місці стояв і раніше, але був він дерев'яним, а в період правління великого князя Київського Мстислава (сина Володимира Мономаха) та його наступника (і брата) Ярополка храм відбудували з цегли.

Храм звели у вигляді тринавної базилики із трьома апсидами. Стіни прикрасили фресками, а підлогу мозаїкою. Храм Успіння Богородиці Пирогощі згадується у «Слові о полку Ігоревім», відповідно храм у ті часи був досить значущим для Києва. Але у 1240 році монголо-татари практично зруйнували його.

Понад два століття Пирогоща стояла запущеною напівруїною. Лише у 1474 році після капітального ремонту

його освятили знову. Та не простояв він і 10 років, як його знову зруйнували – у 1482 році це зробив кримський хан Менглі-Гірей, який захопив Київ.

Відновлена церква Успіння Богородиці Пирогощі у XVI-XVII ст. стала головним храмом Подолу, а у 1613–1633 рр. вона виконувала роль кафедри Київських православних митрополитів. Відомо що кафедральним храм став після того, як італійський архітектор Себастьяно Браччі провів реконструкцію – перетворив храм на п'ятибанний ренесансний.

У XVIII столітті старостою Пирогощі був батько видатного архітектора Івана Григоровича-Барського, тому не дивно, що починаючи з 1752 року зодчий займався його реставрацією та добудував дзвіницю у стилі українського бароко.

Після пожежі 1809 року у церкві завалилася центральна баня. Відбудували храм під керівництвом головного архітектора Києва Андрія Меленського, але він знову став однобанним – бічні бані було розібрано. Церкві надали класицистичних форм.

У 1835 році було розібрано п'ятирусну дзвіницю, зведену Григоровичем-Барським – вона нібито заважала вулич-

ному рухові. Над головним входом у церкву надбудували невелику дзвіницю в стилі ампір – вирішили не залишати храм зовсім без дзвонів.

Із приходом більшовиків храм Пирогощі був парафіяльним. У 1934 році, на короткий термін він знову став кафедрою митрополита. Того ж року почалися дослідження, які довели, що, незважаючи на численні перебудови і добудови, храм зберіг більшу частину своїх первісних стін. Але навіть це не зупинило більшовицьких вандалів – у 1935 році храм було зруйновано.

В 1970-х роках було проведено археологічні роботи, під час яких досліджували фундамент Пирогощі. Визначивши, що вік фундаменту понад 700 років вчені планували зробити обґрунтування відбудови храму. Але не склалося. Лише у 1997–98 роках храм було відбудовано у формах, які повинні б нагадувати форми XII століття. Одна проблемка – зображень і розмірів того храму не збереглося, а нова церква стала об'єктом нищівної критики – мовляв, чому не відбудували храм хоча б у барокових формах, або класицистичних останнього періоду, адже були і фотографії і плани...

Але як не крути – церква красива, і вона безперечно є окрасою Подолу.

Роман Маленков, «Україна Інкоґніта»

ЕПИСКОП-ПОМІЧНИК ДЛЯ ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ

Святіший Отець призначив отця Андрія Рабія, протосинкела Філадельфійської архієпархії УГКЦ в США, єпископом-помічником цієї архієпархії. Андрій Рабій народився 1 жовтня 1975 року у Львові. Переїхавши до США, дуже добре пристосувався до місцевих умов. Священнику освіту отримав в українській Семінарії св.

Йосафата у Вашингтоні. 1999 року отримав ступінь бакалавра з філософії в Католицькому університеті Америки, 2002 року – ступінь магістра богослов'я в Домініканському богословському інституті у Вашингтоні, а 2008 року – ліцензіат з канонічного права в Католицькому університеті Америки. Дияконські свячення отримав 15 листопада 1998 року, а ієрейські 19 грудня 2001. Виконував різні душпастирські служіння у Філадельфійській архієпархії УГКЦ. У склад митрополії входять Філадельфійська, Чиказька, Стемфордська та Пармська єпархії. (Радіо Ватикан)

США БУДУЮТЬ ОПЕРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР В ОЧАКОВІ

Будівельний батальйон США Seabees провів церемонію офіційного початку будівельних робіт зі створення операційного центру на військово-морській базі в Очакові (Миколаївська область). З 10 квітня військовослужбовці-будівельники США перебували в Очакові і працювали над укладанням контрактів, отриманням дозволів на будівництво та проведенням іншої логістичної діяльності, необхідної для втілення проекту центру морських операцій, який буде використовуватись для планування діяльності протягом майбутніх військових навчань. Центр морських операцій є одним з трьох проектів, які планує втілити в Очакові будівельний батальйон Seabees. «Цей [новий центр] посилить здатність України себе обороняти, а також покращить інфраструктуру, зміцнить зв'язки та посилить можливість для двостороннього навчання», повідомив лейтенант Джейсон Макгі. Центр морських операцій – це організація з військового командування та контролю на оперативному рівні, який надає можливості гнучкого реагування на морі з використанням всього спектру морської діяльності. Інші проекти Seabees в Очакові включають об'єкт з ремонту човнів та контрольно-пропускні пункти з огорожею по периметру. («Голос Америки»)

ВОЛОДИМИР КЛИЧКО – ЗАВЕРШЕННЯ КАР'ЄРИ

Український боксер Володимир Кличко оголосив про завершення кар'єри. Це означає, що Володимир відмовляється від матч-реваншу з британцем Ентоні Джошуа.

У квітні Джошуа захистив чемпіонський титул за версією IBF і виграв пояси IBO та WBA. Кличко програв технічним нокаутом. Кличко професійно виступав у боксі з 1996 року. Він був чемпіоном світу за версіями WBO, IBO, IBF і WBA. У 1996 році Кличко став олімпійським чемпіоном на Іграх в Атланті. За 21 рік кар'єри Кличко провів 69 боїв, здобувши 64 перемоги (з них 53 нокаутом). (Радіо Свобода)

ХЕРСОНЩИНА: УКРАЇНІЗАЦІЯ ШКІЛ

Російськомовні школи Херсонщини, яких по області залишилося 26, з 1 вересня переходять на українську мову навчання. Про це розповів начальник управління освіти Херсонської ОДА Євген Криницький. «Це державницький підхід – діти в Україні мають навчатися українською мовою. Це наша принципова позиція, тому що державна мова є українська.» За словами посадовця, батьки такі зміни прийняли дуже позитивно. «Батьки кажуть, що їм вже не прийдеється вибирати школу, щоб нарешті навчатися українською, а можна піти у будь-яку і отримати якісні знання українською мовою.» Він звернув увагу, що зараз вирішуються технічні питання, а саме питання закупівлі підручників і перенавчання вчителів, але держава повністю підтримує цю ініціативу. («Український інтерес»)

3 Катехизм УГКЦ

До Богородиці, першої обожествленої, Церква зі сміливістю звертається словами: «Пресвята Богородице, спаси нас», розуміючи, що спасає благодать Божа, яка діє в ній. Її спокійна й легка, наче сон, смерть у повноті благодаті стала пробудженням до неба і була названа Успенням. Успення Богородиці показане на іконі празника як «народження» для неба: Христос тримає на руках сповиту пеленами душу Марії. У святкуванні Успення Церква ісповідує, що Богородиця у смерті не знала тілесного тління, а «переставилася, від землі до небесних обителів переселившись» – тілом і душею була піднесена Господом до небесної слави. Першою з-поміж людського роду Богородиця була прославлена у своєму тілі, що є образом і нашого воскресіння. Богородиця, будучи Матір'ю Життя, переставилася до Життя і «в Успенні світа не оставила». Її заступництво перед Творцем, яке триває безнастанно, Церква святкує у празнику Покрова Пресвятої Богородиці: «Діва днесь предстоїть у Церкві і з ликами святих невидимо за нас молиться Богу». (313)

XVI

ПРО ІКОНУ УСПІННЯ БОГОРОДИЦІ

Кожна ікона Успіння представляє розділення душі й тіла, які свідчать про реальність смерті Діви Марії. У нижній частині зображення ми бачимо погребальну церемонію і катафалк, на якому лежить мертво тіло Богоматері, а позаду лежить Ісус Христос, тримаючи на руках сповите немовля (з часів античності так зображали людську душу). І біля тіла, і біля душі наявний надпис імені Матері Божої.

Дещо згодом, з XIII століття, у верхній частині ікони почали зображати невелику постань вознесеної Богородиці. Мініатюрність унаочнює віддалення Пречистої від землі і входження у Небо. Цей образ розповідає про останній етап події Успіння Богородиці й засвідчує факт повернення її тілу та душі первинної гармонії через їх возз'єднання, яке відбулося коли Богоматір воскресла. Щоб передати в цьому образі прославу Богородиці, іконописці зображають Матір Божу в мандорлі слави на престолі як Асунту (Вознесену) або малюють, як ангели несуть Марію до відкритих воріт раю.

У XII столітті іконографія Успіння збагачується епізодом,

котрий відбувся під час погребальної процесії з тілом Марії до гробу. Невеликі постаті архангела Михаїла та єврея Атонія (ім'я відоме з апокрифів) зображені на першому плані перед погребальним ложем. Атоній, як благочестивий єврей, ніяк не міг зрозуміти, чому жінці віддають таку велику шану. Тому, щоб захистити честь Господа, як він її розумів, Атоній під час похоронної процесії пробує скинути тіло Богородиці з носилок. Але, коли чоловік простягає руки до непорочного тіла Пречистої, невидимий ангел мечем відрубує йому кисті, які зависають у повітрі. У ту мить Атоній, добре знаючи старозавітні приписи, усвідомлює святість Богородиці. Адже Старий Завіт чітко

навчає, що не можна торкатися голими руками святині – інакше помреш. І, як свідчить передання Церкви, єврей кається і просить прощення в Діви Марії, після чого через заступництво апостола Петра одержує зцілення. Історія Атонія – це перша вислухана Богородицею молитва, тому сюжет набув в іконографії великої популярності.

У цій короткій розповіді про ікону Успіння хотіла наголосити на сюжетах, які ілюструють слова тропаря свята: «...в Успенні світу не залишила Ти, Богородице. Переставилася Ти до життя, будвши Матір'ю Життя...».

Соломія Тимо, директор Іконописної школи УКУ, викладач кафедри богослов'я УКУ, подано за «Християнин та світ»

▲ Олексій Горошкович, ікона «Успіння Богородиці» з с. Смільника (нині в Польщі), середина XVI ст.

XVI

Після того, як священники відправили поминальну службу, пролунав військовий салют. Крім того, на горі Жбир неподалік від села Ясенів Бродівського району, де розташований меморіал

воjakам 1-ї дивізії УНА («Галичина»), відбулися екуменічна панахида та скорботне віче.

Усі пошукові роботи та ідентифікацію воїнів, які загинули під час Бродівської битви, – як дивізійників, так і німецьких

ДИВІЗІЯ «ГАЛИЧИНА» – ПЕРЕПОХОВАННЯ

Ветерани дивізії «Галичина» спільно з духовенством та громадськістю урочисто перепоховали останки 23 воїнів-дивізійників, які загинули в липні 1944 року в Бродівському котлі на Львівщині. Церемонія відбулася на військовому меморіальному цвинтарі біля села Червоне Золочівського району.

або советських, – здійснило товариство з пошуку жертв війни «Пам'ять».

13–22 липня 1944 року біля міста Броди Львівської області відбувся бій між радянськими військами 1-го Українського фронту та 13-м корпусом 4-ї танкової армії німецького Вермахту, до складу якого входила щойно сформована з українців дивізія

ваффен-СС «Галичина». В оточенні загинуло майже 7 тисяч вояків і старшин (з 11 тисяч). Рештки дивізії «Галичина», яким вдалося вирватися з оточення, були скеровані разом з іншими частинами 13-го корпусу на Закарпаття. Частина вцілілих дивізійників приєдналася до УПА.

Галицьке братство колишніх вояків 1-ї Дивізії Укра-

їнської національної армії у липні 1994 року створило біля траси Львів-Золочів, між селами Червоне та Княже, цвинтар полеглих галичан-дивізійників. Там встановлено понад 500 хрестів, збудовано церкву-каплицю. На горі Жбир біля Ясенова споруджено монумент пам'яті загиблих.

«Новинарня»

XVI

ВРЯТОВАНИЙ УКРАЇНЦЯМИ

Микола Пилипович Дюк був українським вчителем родом зі села Унів Перемишлянського району Львівської області. Під час німецької окупації Микола Дюк з дружиною Марією врятували від смерті Роальда Гоффмана та його родичів.

Роальд Гоффман – унікальний учений, поет і драматург. Він єдиний у світі Нобелівський лауреат, котрий врятувався у вогні Голокосту в роки II світової війни. Народився він в липні 1937 р. у Золочеві. В липні 1941 р. німецька армія окупувала Золочів, незабаром почалися масові репресії проти єврейського населення. Серед перших жертв були родичі Роальда Гоффмана. Вже на початку 1942 р. сім'я Роальда потрапила до робітничого табору, в якому батько Роальда – Гігель, серед багатьох інших єврейських «рабів» прокладав дороги

для німецької армії.

В січні 1943 р. родину Гоффмана врятувала українська сім'я Миколи Дюка, який погодився надати їм притулок. Микола Дюк з дружиною та трьома дітьми проживав у приміщенні школи, єдиному на той час цегляному будинку в селі. В цій будівлі, під дахом, вчитель облаштував схованку для єврейської сім'ї. Тут Роальд Гоффман з матір'ю та іншими родичами жив протягом 15 місяців: з січня 1943 до червня 1944 року. Попри те, в селі ніхто не знав про їхнє існування, адже існувала смертельна небезпека як для роди-

ни Гоффмана, так і для сім'ї Миколи Дюка.

Так, з допомогою сім'ї українського вчителя Миколи Дюка Роальд Гоффман та його родичам вдалось пережити Голокост. Після війни у 1949 р. їм вдалось емігрувати до США. В 1981 р. Роальд Гоффман став лауреатом Нобелівської премії «за розробку теорії протікання хімічних реакцій». А в 2006 р. відомий вчений відвідав місто свого дитинства та зустрівся з сином свого рятівника – Ігорем Дюком.

«Локальна історія»

▲ Посередині сидить Микола Дюк, ліворуч Марія Дюк (в дівочтві Нудик), решта невідомі, с. Унів Перемишлянського п-ту Тернопільського в-ва., 1930-ті рр. Світлина з архіву Любомири Дюк

ВІД СМЕРТІ НЕ ОБЕРЕГТИСЯ НІКОМУ

Господь Бог і св. Церква ставлять нам часто перед очі наш кінець, цебто смерть – цю велику правду, від якої залежить щаслива або нещаслива наша вічність. Про цю правду розповідає нам також св. Євангеліє, показуючи нам молодця, який у розквіті свого життя розпрощався з цим світом. Не допомогли сльози матері-вдовиці, бо смерть сліпа, безсердешна, невмолима. Прислухайтесь сьогодні й ми до цієї науки, яку голосить нам смерть. Смерть нищить все, що приналежить нашим очам і серцю, а ще домагається від нас старатися за такі речі, що тривають також за гробом. Смерть – то розлука душі з тілом і повне полишення всіх земських речей.

Перський чернець збирав милостині по різних місцях на добрі цілі. У своїй подорожі прибув до столиці. Вже було пізно і щоб відпочити пішов він сміло до палати шаха та примістився в одній кімнаті та споживав те, що мав. Побачив його старшина і питає, яким робом непрошений тут попав. Хіба я не у гостинниці? – запитав чернець. Вражений такою відповіддю старшина повідомив про це володаря, а той приказав привести ченця. Зухвала це річ називати мою палату гостинницею –

говорив володар. Духовник, не збентежений, відповів:

— Дозвольте запитати вас, хто проживав у цій палаті перед вами?

— Мій батько!

— А хто перед тим?

— Мій дідо.

— А перед тим?

— Мій прадід.

— Тож не помилився я, коли назвав вашу палату гостинницею, бо дім, де стільки осіб пересунулось і одні по другому відійшли, то правдива гостинниця.

Застосуймо це до себе. Хто в наших очах не почув

вався б ображеним, коли б сказати, що його дім це гостинниця, а проте велика це правда. Як багато вже осіб пройшло перед нами через наші доми, а сьогодні живемо там ми, але хто буде у них завтра – цього ніхто з нас не знає. Справді, тому ми ніщо інше, як тільки подорожні й гості. Коли ж смерть загарбає нам усе земське, то треба нам так жити, щоби до земських речей надто не прив'язуватися, а головно за добра вічні дбати, бо вони потрібні для нашого спасіння.

Кадр зі списками загиблих українських воїнів дрібним друком на чорному тлі в музеї АТО в Дніпрі. С-на: Масі Найєм

Смерть наша певна й немінуча; вона домагається від нас підготовки до відходу з цього світу. Живи найобережніше, шукай найспосібніших лікарів, вживай найдорожчих страв – мусиш умерти, бо так наложено на людину. Старі вмирають, молоді теж, убогі вмирають, багаті теж, неграмотні вмирають,

вчені теж – смерть у різний спосіб кожного дня забирає людей з-посеред нас. А коли так, то треба нам завжди бути приготованими на неї. Тому живімо так, щоби могли кожної хвилини добре, по-християнськи, померти.

**о. Роман Лободич,
«Голос Христа»
Чоловіколюбця»**

Думи мої...

ПРО РОСІЙСКУ МОВУ І ОБОВ'ЯЗКОВУ ОСВІТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ З 1 ВЕРЕСНЯ ЦЬОГО РОКУ У ВСІХ ШКОЛАХ ХЕРСОНА...

Мої шкільні роки випали саме в період переходу з російської на українську. Пам'ятаю, як вчителі насміхалися з українських слів і горлали, що українською неможливо навчати фізики чи математики, адже ж «в мові» бракує термінології!

В Херсонському державному університеті я навчалася з 2002 по 2006 рік. Кожна, бий його трясця, кожна лекція з будь-якого нового предмету починалася з фрази викладача: «Якою мовою будемо читати?», і гучного хору студентів: «Російською!». Спротив меншини і бажання навчатися українською взагалі не сприймалися.

В той час в Херсоні неможливо було купити українську книжку, неможливо було сходити в кіно подивитися фільм державною мовою. А ще українська музика, практично вся, окрім Океану Ельзи, була маргіальною. Це так чудово, що сьогодні все змінилося.

Я походжу з родини, у якій вдома завжди звучала українська мова, а тепер я розмовляю і пишу російською, мене це бісить. Я – перше покоління, яке від народження розмовляє і думає по-російськи. Мені не треба розповідати про насильну русифікацію України, я сама доказ цього і свідок. Нині для мене це потужний виклик і я з великим

зусиллям намагаюся відмовитися від російської мови.

Я вітаю рішення повністю перейти в освіті на українську мову. Одна держава – одна мова. Все інше – прояви гібридної війни з Росією, свідомі вони чи ні – байдуже.

Катерина Гандзюк, Херсон (з Фейсбуку)

(Від редакції: Влада Херсонської області вирішила з 1 вересня у всіх школах області запровадити навчання українською, це торкається 26 шкіл, у яких дотепер уроки вели російською).

XI

ПАТРІАРХ, ВИЗНАНИЙ НАРОДОМ, НЕ ВИЗНАНИЙ ВАТИКАНОМ

На гербі Йосифа Сліпого є напис *Per aspera ad astra* («Крізь терни до зірок»). Поза тим, що Патріарх Йосиф був одним із найбільш впливових та відомих українців у другій половині ХХ століття, його життя було куди більш тернистим, аніж зірковим.

Зірка Йосифа Сліпого почала сходити у 32-річному віці. Тоді, у 1925 році, молодий отець, що мав за спиною навчання в Інсбруці та Римі, став ректором Львівської семінарії. На той час УГКЦ була найпотужнішою українською інституцією не лише в Галичині, але й в багатьох країнах еміграції. Молодому ректору слід було проявити неабиякі здібності, щоб виправдати довіру Митрополита й отримати загальне визнання.

Як блискучий науковець, отець

Йосиф не лише розвиває семінарію, але й робить важливий крок у майбутнє – засновує Львівську Богословську Академію. Разом з Шептицьким вони розглядали це як перехідний етап до створення повноцінного Українського католицького університету. Що таке університет для українців у першій половині ХХ століття – зайве говорити. Створення українського університету було головним питанням до австро-угорської та польської адміністрації, а боротьбу

за нього називали «альфою і омегою наших національних змагань». Втім, те, що не могла чи не хотіла зробити австрійська, а потім польська влада вирішили зробити Шептицький та Сліпий. Богословська академія від початків мала два факультети: філософський і богословський, і ще бодай один – правничий, намагався відкрити отець-ректор.

У цій діяльності теж траплялися тернини. Одна з них – конфлікт з професором Гавриїлом Костель-

Кадр з фільму про поїздку патріарха Йосифа Сліпого до Мюнхена в 1977 році. Архів Апостольської Екзархії в Мюнхені

ником, він дасть про себе знати майже через два десятиліття. А тоді, у 1928 році, Сліпий змушений буде звільнити відомого й авторитетного отця Костельника із семінарії у зв'язку з його антилатинницькими поглядами.

Проте отця Сліпого все більше цінував митрополит Андрей Шептицький. **▼ Продовження на 6 стор.**

ПАТРІАРХ, ВИЗНАНИЙ НАРОДОМ, НЕ ВИЗНАНИЙ ВАТИКАНОМ

▼ **Продовження. Початок на 5 стор.**

Коли у 1939 році прийшли т.зв. «перші совіти», Митрополит, бачачи нову загрозу, відправляє таємного посланця до Ватикану з проханням затвердити на митрополитичому престолі як наслідника отця Йосифа. Останній не був готовий до такого спадку, але як він визнав через три роки: «Я не міг ставити перешкоди моїм священням, бо в час гонення священства не є честю, а в першій мірі тягарем».

22 грудня 1939 року у дуже вузькому колі осіб відбувається хіротонія отця Йосифа на єпископа. Символічно, що замість владного єпископського жезлу з рук Шептицького він отримує дерев'яний посох. Цей посох належав єпископові Йосифові Боцянові, якого Шептицький підпільно висвятив у 1914 році в одному з київських готелів. На той час Митрополит Андрей мав статус «царського в'язня» і напередодні етапу з Києва в глиб Росії проводить хіротонію й призначає єпископа Боцяна відповідальним за Волинь, яка була частиною російської імперії.

Через чверть століття історія повторюється. Шептицький завжди був великим візіонером: бачачи усі загрози, які ніс більшовицький режим, він також знаходив й позитивні сторони. А такою було об'єднання українських земель, а відтак – нове поле праці для духовенства. Владика Йосиф Сліпий отримує свою частку відповідальності на новій території: Митрополит робить його відповідальним за «Велику Україну».

СХОДЖЕННЯ НА ПРЕСТІЛ

Як виглядають терни нового режиму, Сліпий та інші мешканці митрополитичих палат могли відчути ще у 1941 році. При відступі Червоної армії їх усіх вивели під стінку Собору Юра, на Сліпому роздерли рясу й приготували до розстрілу. Тоді минулося...

Сповна пройти випробування довелося після другого приходу совітів. В часі він збігся із смертю Митрополита Андрея, що сталася 1 листопада 1944 року. Перед тим Шептицький 44 роки перебував на галицькому престолі. За той час Греко-католицька Церква зробила небувалий поступ, а для двох поколінь галичан він був «Князем» не лише Церкви, але й цілого народу. Радянські чинники вказували: «Вплив митрополита

Шептицького і авторитет серед віруючих і духовенства уніатської Церкви в Західній Україні – величезні. Без перебільшення можна сказати, що такого безумовного авторитету і впливу немає жоден із голів церковних течій у СРСР» (довідка уповноваженого у справах релігії при уряді УРСР від 30 серпня 1944 р.). Натомість, Йосифу Сліпому, якого знали як ректора-інтелектуала, слід було на митрополитичому престолі ще закріпитись.

15 листопада 1944 року Нікіта Хрущов у листі до Сталіна писав: «Митрополит Йосиф Сліпий ще не користується достатнім авторитетом серед єпископів і духовенства греко-католицької Церкви. Частина священнослужителів незадоволена його призначенням, бо вважає його чоловіком слабавольним, нездатним бути керівником цієї Церкви...». Якщо й доля правди у цих словах була, то сама ж радянська система й протистояння з нею дали можливість Сліпому здобути цей авторитет і не лише серед своїх вірних, але й мільйонів людей у світі.

Йосифу Сліпому довелося одразу оцінити всю вагу спадку свого великого попередника: НКВД поставило перед ним вимогу публічного засудження повстанського руху. Своє перше послання до вірних Йосиф Сліпий спрямовує на засуд політичних вбивств. Проте це зовсім не задовольнило органи безпеки: там не було жодної прямої згадки про ОУН чи УПА, а також у владі виникли небезпідставні підозри, що послання не було поширене серед вірних.

Коли ж незабаром відбується планована ще за життя Шептицького поїздка делегації УГКЦ до Москви, то отець Гавриїл Костельник марно вимагатиме від митрополита Йосифа у документі, скерованому до влади, вписати аббревіатуру УПА. Згодом саме Костельник, надломлений сімейною трагедією, але й маючи свої порахунки із Сліпим, очолить рух, інспірований НКВС, за приєднання УГКЦ до РПЦ.

PER ASPERA

Новою сторінкою в історії УГКЦ стало 11 квітня 1945 року. Того дня арештовано та відправлено до Києва митрополита Сліпого, а вслід за ним усіх єпископів та частину священників. Розпочалося відкрите й жорстоке знищення УГКЦ, яке дасть привід назвати її найбільш переслідуваною Церквою у світі.

Йосиф Сліпий не відокремлював своїх страждань від долі цілого народу: «Для мене почався шлях в'язня. Та не для мене одного; я був одним із сотень тисяч стариків, жінок, дітей і немовлят. Мене вирвано із гуці повірених мені вірних, їх вирвано від рідної, потом їхнього чола і кервавицею рук багатьох поколінь зрошеної землі...». І далі: «Мене виводили на слідство день і ніч так, що я буквально падав з ніг і мене мусіли підтримувати, ведучи до слідчого судді... По кількох днях, коли я вже був вимучений допитами до краю, мене привели до кількох полковників і зачали тероризувати, давати до підпису, щоби я відрікся Папи, а за те дадуть мені Київську митрополію... Але я рішучо відмовився. Почалися дальші наступи, але це до нічого не довело, бо я вже млів з обезсилення...».

Поміж іншого, під час перебування митрополита Йосифа та інших єпископів у слідчому ізоляторі у Києві, постійно допомагають православні монахи. Після того як Митрополит РПЦ Іоан відмовився задовольнити прохання греко-католиків, які організували підтримку ув'язненим пастирям, це взяла під свою опіку ігуменія Покровського монастиря Архелая (Олена Савельєва).

Крізь терни Митрополиту Йосифу доведеться йти довгі 18 років ув'язнення. Після відбуття першого, восьмилітнього терміну, його утримуватимуть в будинку престарілих в Красноярському краї. Тут, на пропозицію радянської влади він писатиме історію УГКЦ. Частково й за цю працю йому дадуть наступний, 7-літній термін. Ще перед його проголошенням, Митрополит охарактеризував його так: «При моєму віці і стані здоров'я – то кара смерті».

Фактично інформація про смерть Сліпого поширювалася ще в 1940-х, але всередині 1950-х на Захід почали повертатися іноземці, які сиділи в сталінських таборах. В різних спогадах з'явилося ім'я священника-мученика. Зокрема, австрійець Франц Гросбауер згадував інцидент з урками, які напали на Сліпого, щоб пограбувати. Це закінчилося тим, що «Князь Церкви лежав на підлозі, з його уст і з носа сочилася кров».

В ув'язненні Сліпий таємно писав послання до вірних, між іншим, перше

зробив уже в 1947 році, сповідав, служив таємні Літургії та висвячував духовенство. Знову ж, за аналогією з Шептицьким, перед виїздом до Риму в московському готелі він висвятить нового єпископа для катакомбної Церкви.

КАРДИНАЛ З РАДЯНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ

Визволення Митрополита Сліпого безпосередньо пов'язане з папою Іваном XXIII. Тим самим, який був посередником між президентом США Джоном Кеннеді та першим секретарем ЦК КПРС Нікітою Хрущовим в часі карибської кризи.

Представник Кеннеді Норман Казенс, їдучи на зустріч в Москву, зробив візит до Ватикану, де дізнався про митрополита-мученика. На зустрічі з Хрущовим Казенс підняв питання звільнення 70-літнього Сліпого. Тим більше, що в церковному світі відбувалася важлива подія – II Ватиканський Собор.

Йосиф Сліпий не бажав виїжджати з СРСР – як «Батько Церкви» він хотів і мав би лишитись із своєю паствою. Втім, його вдалося переконати, адже це був шанс, як він сам оцінив, «завершувати те, чого не міг довершити як в'язень». У листі, який він отримав від Папи, було кілька слів: «Сину, щасливої Тобі дороги. Нехай Тебе Бог береже і приведе до мене. Нехай Його Ангел Вам товаришить».

Перша зустріч з Папою була не менш зворушливою: «Він зовсім як батько... Він взяв мене в обійми і плакав», – писав Сліпий про свої перші дні на волі, у лютому 1963-го.

До речі, Йосиф Сліпий до кінця свого життя не змінив радянського паспорта – він лишався громадянином тієї держави, де перебувала більшість його вірних.

Його поява на II Ватиканському Соборі стала більш, аніж сенсацією. Захід, який переживав часи матеріального розквіту та політичного спокою, побачив людину, яка була уособленням перших християн і яку порівнювали з апостолом Павлом, після його звільнення з ув'язнення. Водночас, УГКЦ, яку називали «Церквою мовчання», вмить отримала надзвичайно потужний голос, який промовляв на цільний світ. У своєму першому виступі на Ватиканському Соборі в жовтні 1963 року митрополит Сліпий озвучив прагнення греко-католиків отримати статус Патріархату. Рим на це не згодився, хоча у 1963 році його визнали Верховним Архієпис-

копом із доволі широкими правами, а в 1965-у Йосиф Сліпий стає кардиналом. Ці рішення одразу викликали протест з радянського боку.

Ймовірно, що не лише радянські органи, але й певні кола Ватикану пошкодували появі митрополита у вільному світі. Його боротьба за права переслідуваної Церкви була безкомпромісною й напевно не було інших ієрархів у всій Католицькій Церкві, які могли б так гостро й прямо говорити із папами. Коли вчергове не вдалося поклагодити справу Патріархату, Сліпий прямо сказав Папі Павлові VI: «Не схвалите ви, схвалить ваш наступник... Бо вже тому, що ми, наша Українська Церква, існуємо, ніколи не можемо відказатися від Патріархату!».

Коли йшла мова про визволення Митрополита з неволі, то апелювали до милосердя радянської влади над старою та немірною людиною. Натомість, Глава УГКЦ, який прожив 92 роки, проявив надзвичайну активність як на міжнародній арені, так і для консолідації розкиданих по світу українців. Ще в перший рік, перебуваючи у західному світі, він здійснив мрію свою та Шептицького, заснувавши Український Католицький Університет у Римі і кілька філій по світу. За кілька років він об'їхав українські поселення в Північній та Південній Америці, Європі та Австралії. У Римі побудував Собор Святої Софії, засновував монастирі, розвивав видавництва й, поміж іншого, завжди відкладав частину накладу книг для потреб майбутньої вільної України.

Здавалося б уся українська громада у вільному світі мала б сконсолідуватися навколо свого пастиря. Проте, однією із найболючіших для Сліпого справ були взаємини з єпископами, які не одноставно підтримали започаткований ним рух за Патріархат. Зусиллями мирян та духовенства у 1975 році Йосифа Сліпого проголошують Патріархом, проте цей крок не визнає Ватикан.

Визволення митрополита Йосифа із ув'язнення та його перебування на Заході історики часто називають *ad astra*. Після всього пережитого мав би бути шляхом «до зір». А все ж, як писав у своєму заповіті сам владика: «І цей шлях, як скоро виявилось не був шляхом, на якому світили «астра» – ясні зорі. Він і далі був шляхом в'язня Христа ради, тим разом в'язня на химерній волі».

**Святослав Липовецький,
«Історична Правда»**

МУЧЕНИК ЗА ЦЕРКВУ ХРИСТОВУ о. ПЕТРО ВЕРГУН (ч. 10)

ПЕРШИЙ ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ
ПРО БЛАЖЕННОГО П. ВЕРГУНА

Показ фільму відбувся у неділю, 13 лютого 2004 року в Народному Домі м. Стрий. У фільмі відображено короткі фрагменти віднайдення і перенесення мощей священномученика Петра Вергуна з Сибіру до України. Автор сценарію – о. Тарас Пошивак, безпосередній учасник поїздки в Сибір, відповідальний за перевезення мощей о. Петра до України. Завдяки цьому вдалося глибинно та в усій повноті відтворити духовну та психологічну атмосферу, в якій працювала делегація Стрийської єпархії під час поїздки до Росії, пошуку та віднайдення мощей і їхнього перевезення на Батьківщину Блаженного. Фільм знятий телекомпанією «Хвилі Стрия». Перша телевізійна трансляція фільму відбулася 17 лютого 2005 року на каналі Стрийського телебачення в програмі «Благовіст».

Документальний фільм про о. Петра тривав більше години. Автор сценарію намагався відобразити в ньому чесно пастирського служіння Блаженного в умовах нацистської Німеччини та далекого Сибіру. В обох випадках підкреслювалися героїзм о. Петра та солідарність з усіма, хто його оточував, любов, вірність, першість совісті і прощення. Завдяки цьому життя Блаженного не тільки наповнило змістом красиві та істинні сторінки історії Церкви, але стало невід'ємним скарбом всього людства.

Мучеництво Блаженного породило велике число свідків Христового Євангелія, бо кров мучеників є насінням християн. Цьому парадоксальному явищу християнства є тільки одне пояснення – Ісус Христос, який помер на хресті. З його крові та хресної жертви зародилася Церква і мільйони християн у всіх поколіннях.

Як відзначив після закінчення фільму о. Тарас Пошивак, канцлер Стрийської єпархії, цей фільм є спробою допомогти усім усвідомити, який скарб віри ми маємо в Україні в особі о. Петра Вергуна. Стоячи біля його мощей, перед нами відкривається унікальна можливість черпати ласки із цієї незглибимої криниці Божого милосердя. В очікуванні чуда оздоровлення, яке має статися біля мощей блаженного священномученика, слід неперестанно молитися за піднесення о. Петра Вергуна до лику святих усієї Католицької Церкви.

В Народному Домі м. Стрий відбулася Урочиста Академія «Блаженні переслідувані за правду». Як відзначив владика Юліян на початку урочистої академії, важко було повірити в те, що мощі блаженного о. Петра вдасться перевезти до України. Через це документальний фільм є не тільки відображенням подій, що відбулися в певному часі і місці, але є доказом Божого благословення в процесі перенесення мощей

Мітра о. Петра Вергуна, зберігається в фондах Апостольської Екзархії в Мюнхені

і відповіддю на життєве прагнення о. Петра бути похованим в Україні.

Владика також пояснив відмінності між значенням слів «блаженний» та «святий». Блаженний є святым місцевого значення. Для його остаточної прослави потрібне чудо. Після проголошення святым, ця людина заноситься в літургійний календар і почитається усіма спільнотами Католицької Церкви.

Прес-служба Стрийської єпархії

2005 РІК. МОЛЕБЕНЬ

Стрийська єпархія УГКЦ видала Молебень до Блаженного Петра Вергуна. Видання приурочене річниці перенесення мощей о. Петра з Сибіру до України. Автором Молебню є молодий богослов, о. Назар Заторський, секретар Донецько-Харківського екзархату УГКЦ.

За словами Преосвященного Владика Юліана Гбура, Єпарха Стрийського УГКЦ, цей Молебень є черговим кроком до поглиблення почитання блаженного о. Петра серед вірних Греко-Католицької Церкви в Україні та за кордоном.

«Після визнання о. Петра блаженним Католицької Церкви наступив важливий етап приготування до проголошення його святым.

Через молитву до священномученика Петра Вергуна вірні зможуть просити в Господа необхідних дарів та чуда, яке в подальшому допоможе розпочати процес канонізації цього Блаженного», – зазначив Владика Юліян.

Молебень до Блаженного Петра Вергуна буде переданий також до Німеччини. В цій країні наші вірні перебувають під Архіпастирською опікою Преосвященного Владика Петра Крика, Апостольського Екзарха українців-католиків Німеччини та Скандинавії.

о. Павло Худ, прес-секретар Стрийської єпархії УГКЦ

З оприлюдненої 2008 року роботи російської учениці Тетяни Фрізен про постать о. П. Вергуна. Тетяна народилася в цьому ж селищі Ангарське, де пройшли останні дні життя Блаженного

ХТ

МІСІЙНА ПІСНЯ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

«ТИ – СВЯЩЕНИК
НАВІКИ!»

Я ніколи не думав, що буду священником. Я був захоплений своєю працею як музикант. Але, коли розпочалася боротьба за Церкву... Я вже навіть не пам'ятаю, чому якогось разу у Старій Долині (частина міста) я вирішив піти помолитися збоку церкви, то було разом з невеличкою групою осіб, яку очолював старенький отець-василіянин Рафаїл Проців. Згодом до мене підійшов п. Петро Січко (член УПА, Української Гельсінської Групи, політ'язень), і запитав, чи не хотів би я стати священником, бо нашої Церкви це конче потрібно. Я спочатку навіть не сприймав це серйозно. Але розповів про це вдома. А моя дружина та її мама, кажуть: то би було дуже добре! Мама багато молилася, і в тому намірі теж. Я вирішив спробувати, хоча знав, що буде нелегко,

бо потрібно міняти систему своїх цінностей, яка на той час вже була сформована.

Поступивши до Духовного Інституту, я почав наполегливо вчитися. Хоча, скажу по-правді, зі мною в групі були студенти, які перейшли з різних православних семінарій, і вже багато чого знали. Я лише починав вчитися. Те, що не знав, нотував у записник, а потім сидів з книжками і вишукував, що означає те чи інше слово. Також носив з собою завжди зошити з наспівами. Дуже хотів вивчити особливості літургійних співів. Зі мною студенти жартували, говорячи: «"Тату", ви що, хочете дяком бути?». Але тепер, коли я став повністю незрячим, це мені дуже допомагає. Бо в церкві, під час літургійного співу отримую велике естетичне задоволення, і стараюся інших навчити співати Літургію. Я закоханий у спів...

Коли я вчився в теологічному інституті, до нас приїжджав випускник Одеської консерваторії, який наголо-

шував, що голос, який ми подаємо під час церковного співу, має бути культурно-формальним, адже він впливає на сприйняття людьми Божого Слова. І ці слова запали мені глибоко в душу.

Зараз, коли Бог дав мені таку можливість проповідувати Слово Боже через пісню, я дуже тішуся з того. Один священник мені якось сказав: «Отче, ваші пісні – то співана Євангелія». Звісно, я ніколи не можу собі дозволити, щоб я тільки співав, маю також щось говорити, і справді, проповідую багато. На концертах, такого навіть світського значення, я завжди стараюсь представити свою Церкву, її думку і т.д.

У час, коли я почав працювати душпастирем на парафії, то відразу став думати як можна підійти до дітей, до молоді, до інтелігенції, щоб сформувати парафію, щоб церква мала життя. Церква має життя тоді, коли в ній є побожні люди, які є її скелетом, коли є інтелігенція, але особливо багато уваги потрібно приділяти

Отець В. Левицький під час запису розмови у Мюнхені в травні 2017 р.

молоді, тому, що це майбутнє Церкви.

«ДІТИ СВІТЛА»

Для того, щоб якнайбільше залучити дітей і молоді до церкви, я вирішив створити дитячий духовний ансамбль «Діти Світла». Тобто зібрати тих дітей, які люблять Бога, виховуються при церкві, і разом з ними йти до їхніх однолітків, які ще не зустрілися з Господом у своєму житті. Діти співали по школах перед учнями, а між піснями я проповідував.

Ансамбль був створений у червні 1996 року, співом він прикрашав майже всі заходи у місті. Багато гастролював по селах і містах не тільки Івано-Франківської, а й інших областей нашої держави, неодноразово бував і за її межами. Метою такої діяльності було – проповідувати Бога серед однолітків та старших за допомогою пісні.

В листопаді 1999 р. «Діти Світла» вітали духовним концертом Главу УГКЦ Блаженнішого Патріарха і Кардинала Мирослава Івана Любачівського в соборі св. Юра у Львові. Там отримали благословення на подальшу працю. Також вітали із 75-літтям з дня народження ординарія Івано-Франківського Кир Софрона Мудрого та 30-річчям єпископства Владика Кир Софрона Дмитерка. У серпні 2000 року ансамбль став лауреатом дитячого обласного фестивалю-конкурсу популярної музики «Карпатські соловейки».

▼ Продовження на 8 стор.

МІСІЙНА ПІСНЯ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Окрім багатьох виступів в Івано-Франківській області, ансамбль в серпні 1997 р. побував з місійними концертами на теренах східної України: Одеса, в селищі Гвардійське, Одеської області, в селах Жовтневе, Агафіївка, Іванівка – Миколаївської області. Були з духовними концертами в Польщі, в Італії, у Франції, у Боснії і Герцеговині, Чехії, Німеччині.

Коли я маю духовні зустрічі з людьми, наприклад на концерті, то завжди хочу, щоб вони мене сприймали як священика, а не як артиста, я завжди в рясі, з хрестом. Стараюся співати твори релігійні, зокрема псалми в естрадних викладах. Чому естрадних? Тому, що сьогодні молодь потребує естради. Стараюсь, щоб ця естрада була така поміркована, виважена, класична.

МІСІЙНА ПРАЦЯ

Якось ми поїхали з місійно-євангелізаційною групою УГКЦ на схід України. В даній групі були священики, учасники ансамблю «Діти Світла» та святоюрська молодь зі Львова.

Почали ми нашу роботу з організації концертів, як своєї місійної підготовки. Я та о. Ігор Головач, який очолював нашу групу, були проповідниками. І от зустріч з людьми в одно-

му з сіл Запорізької області. В будинку культури повибиті вікна, під ногами повно недопалків. Дуже цікавою була реакція людей, навіть тих, які далекі від Церкви. Публіка була своєю, дехто приходив навіть добре на підпитку. Але вкінці почалося щось інше, пішли розмови, дехто навіть плакав, хтось з жахом усвідомлював, що неохрещений і питає, як знайти спосіб охреститися. Ми таких осіб направляли до церкви, бо там по різних місцях є наші храми. Парох також радів, бо, каже, «ви нам подарували трошки парафіян». Така от місійна праця...

Неодноразово, на запрошення отців, їжджу по парафіях з такими міні-реколекціями, які забарвлені духовною піснею.

СПІВПРАЦЯ З ВІЙСЬКОМ

Останнім часом тісно співпрацюю з нашими вояками, їжджу на полігони, у військову лікарню. Хотів я і в АТО поїхати, але Владика відрадив, каже: «Отче, ну ви ж не бачите, а там всяке може бути...». Так, не бачити, що відбувається навколо, це не так просто...

У Львівському військово-медичному реабілітаційному центрі виступаю з концертами. Крім того, проповідую, даю людині зрозуміти, що вона мусить вийти з ситуації, в якій зараз є. Багато сімей живе тепер в напрузі, бо чолові-

ка покалічило... Є сім'ї, які гордяться своїм чоловіком, хоча він інвалід, вже непрацездатний, але є сім'ї, які відкидають таких чоловіків. І тоді треба людині дати можливість зрозуміти, що зміст життя мусить бути! Що ми мусимо його шукати, не розчаровуватись. Пояснюю: от дивиться, я сліпий, але я живу, роблю відповідну справу, так і кожен мусить себе віднайти в своїй, навіть такій критичній ситуації, обов'язково треба знайти спосіб, щоб жити.

Іноколи військові приїжджають до нашого храму. Організовує це о. Роман Терлецький з УКУ, який є духівником у львівській лікарні. Домовляються і приїжджають до нас на молитву, споживаємо обід, спілкуємося, я трохи співаю для вояків. Така, свого роду духовна підтримка для скалічених війною людей.

Нещодавно воїни з військової частини у Делятині біля Яремче просили, щоб до них заїхати, бо бачили відеокліп пісні «Плакала калина», яку я виконую та присвячую воїнам. Це зрозуміло: це їхнє, це їхній біль! Пісня вражає, тому, що поетка Соломія Українець, яка написала цю пісню, втратила в «іловайському котлі» свого чоловіка і брата. А її батько досі воює... Це трагізм, який перейшов через її серце.

КОНЦЕРТИ

Як виглядають наші кон-

церти? От ми приїжджаємо на запрошення парафії чи школи, чи вищого навчального закладу... Зустріч відбувається чи то в храмі, чи в якійсь залі. Перед кожною піснею (чи після пісні) є моя проповідь, дівчата, хтось з учасників «Дітей Світла» є ведучими. Я співаю приблизно пісень 10, і дівчата 3–5, то ми маємо 13–15 таких мініпроповідей. Програма може бути коротшою або навпаки. У зверненнях до глядачів ми торкаємося болючих питань сучасного християнства, нашої країни, сьогодення.

Іноколи мене запрошують добрі знайомі на весілля своїх дітей і просять поспівати для молодят і для гостей. Виходить добре християнське весілля. Зокрема через це я собі взяв до репертуару народних, класичних пісень, для прикладу: «Дивлюсь я на небо», «Два кольори», але тільки такі пісні беру, які дозволяється співати священикові, адже головне – співати людям про Божу любов.

РЕПЕРТУАР

Репертуар в нас духовно-патріотично-народний. Сам не пишу текстів, бо не маю на то часу. Найтісніше співпрацюю з композитором Володимиром Домшинським, моїм родичем. Він є членом спілки композиторів України, у 2006 році українським радіо і телебаченням визнаний кращим композитором України. Він пише нам

музику для духовних і патріотичних пісень.

ЦЕРКВА

Наш менталітет є такий, що ми хочемо мати велику церкву, але потрібно дивитися по ситуації, скільки є парафіян. Церкви потрібно будувати, тільки не обов'язково великі. От взяти нашу Долину... В даний час у нас є чотири діючі греко-католицькі громади. Була одна, є чотири. Якщо ми б цього не робили, то просто віддали б парафіян під опіку інших конфесій. В нас є церкви Київського Патріархату, Московський теж має свої церкви, а ще у нас є єговісти, баптисти. Проблема є в тому, що деколи люди шукають собі вигоди: «Та, нащо маю так далеко їти, якщо отут є церква». Тому добре, що УГКЦ буде багато церков, вони тримають парафіян в своїй опіці.

Багато залежить від індивідуальності священика. Якщо є бажання працювати, то буде можливість і на будову церкви і на душпастирську працю. Для того біля себе потрібно зібрати парафіян, особливо молодь, також інтелігенцію, поручати їм щось робити для церкви. Тоді все буде виходити. Потрібно знайти добрих помічників. От я зараз незрячий... Якщо б я не мав помічників – я б не дав собі ради.

Для «ХГ» записав Роман Крик, подяка за допомогу п. Тетяні Яблінській

УПОКОЇЛАСЯ «ПАКИСТАНСЬКА МАТИ ТЕРЕЗА»

Перестало битися серце сестри Рут Пфау, німецької черниці зі Згромадження Доньок Серця Марії, яку називали «Пакистанська Мати Тереза». Вона упокоїлася, маючи 87 років, в місцевості, якій присвятила все своє життя.

Наприкінці 1950-х років, щойно завершивши медичні студії, молода черниця, прямує до Індії, через бюрократичну волокиту затрималася в Карачі, портовому місті на півдні Пакистану. І вже більше не покидала цей край, знайшовши там рацію свого життя в боротьбі з проказою, про яку в ті часи значна частина світу, включаючи її, нічого не знала.

«Першим пацієнтом, який

переконав мене розпочати цю боротьбу, був молодий афганець, – розповідала сестра Рут. — Він повзав на руках і ногах в тому диспансері, в якому ми перебували, й поведився так, ніби це нормально, щоб людина плазувала таким чином серед бруду й багна».

Спонукувана надзвичайною рішучістю, черниця розпочала конкретні ініціативи, спрямовані на те, щоб витягти тисячі страждаючих і бідних людей із лабет хвороби Гансена. Невтомна праця вилилася у відкриття сотні лікарень по всій країні, співпрацюючи з владою різних провінцій. В інтерв'ю для Радіо Ватикану кілька років тому сестра Рут розповідала:

«Ми працювали по всій території та, врешті, нам вдалося завершити завдання, досягнувши результату, якого не зміг здобути жоден проект: ми взяли хворобу під контроль. І ми більше, ніж задоволені. В тому, що ми зробили, велика частина нам була дарована благодаттю: у своїх найсміливіших мріях я ніколи не думала, що нам вдасться контролювати проказу».

У 1988 році сестра Рут Пфау отримала пакистанське громадянство, як знак визнання її служіння, яке 1996 року привело до того, що Всесвітня Організація Здоров'я оголосила Пакистан однією з перших країн Азії, яка взяла проказу

під контроль. Своє життя вона присвятила також формуванню лікарів та несенню допомоги людям в кризових ситуаціях, як от після руйнівних повеней 2010 року.

Похоронні церемонії відбулися на державному рівні і завершилися у катедральному соборі святого Патрика в Карачі, а поховання відбулося на християнському кладовищі Гора Кабрістан. «Вона дала нову надію численним людям і показала своєю видатною важкою працею, що служіння людству не знає кордонів. Ми пишаємося її зразковим служінням», – зазначив прем'єр-міністр Пакистану Аббасі.

Радіо Ватикан

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібні скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1M05